

„Revista de Derecho Agrario y Alimentario”

Antonio Jiménez-Blanco Carillo de Alboronz, *Uso y protección del territorio rural en España (Użytkowanie i ochrona obszarów wiejskich w Hiszpanii)*, RDAA 2011, nr 58, s. 65-70.

Autor zaprezentował ewolucję regulacji normatywnych dotyczących użytkowania i ochrony obszarów wiejskich w Hiszpanii od lat 50. XX w. po czasy współczesne,

a także przedstawił unormowania najnowszej ustawy ziemskiej z 2008 r. Pomimo kompleksowej i wynikającej z różnych źródeł kwestii ochrony i użytkowania obszarów wiejskich wykazał, że w dobie panującego kryzysu na rynku nieruchomości w Europie i w Hiszpanii regulacje prawne tracą na znaczeniu na skutek oddziaływania czynników ekonomicznych. W związku z ekspansją rynku budownictwa i nieruchomości w Hiszpanii (nazywanej w tym okresie „państwem z cegieł” – *pais del ladrillo*) w latach 1997-2007, a także z oddziaływaniem czynników demograficznych (napływ znacznej liczby imigrantów), powierzchnia terenów wiejskich była stopniowo uszczuplana pod różnymi pretekstami i przeznaczana następnie na cele budownictwa mieszkaniowego czy też usługowe. Jednakże od 2008 r. w Hiszpanii z powodu kryzysu na rynku nieruchomości stopniowo spada zapotrzebowanie na tereny budowlane.

María José Cazorla González, *Protección de la tierra de los agricultores activos como forma de potenciar el desarrollo rural (Ochrona ziemi rolników czynnych zawodowo jako forma wzmocnienia rozwoju obszarów wiejskich)*, RDAA 2011, nr 58, s. 13-31.

Artykuł poświęcony jest problematyce władania ziemią w Hiszpanii jako formie aktywizacji młodej generacji rolników, prowadzącej do ograniczenia ubóstwa hiszpańskiego społeczeństwa, zmagającego się z bardzo wysoką stopą bezrobocia. Jak wykazuje Autor, młodzi ludzie nie traktują obecnie pracy na roli jako źródła zarobkowania i utrzymania. Obecnie około 20% terytorium Hiszpanii przeznaczone jest pod produkcję rolną (do 35% jeżeli liczyć strefy pozamiejskie). Taka powierzchnia terenów przeznaczonych pod produkcję rolną daje – zdaniem Autora – duże możliwości zarobkowe bezrobotnemu młodemu pokoleniu. Pomimo jednak posiadania tytułów własności gruntów rolnych oraz możliwości korzystania z korzyści, jakie przynosi ziemia, młoda generacja rolników nie zdaje się przekonana do korzyści płynących z sektora rolnego. Aby skutecznie przeciwdziałać porzucaniu gospodarstw rolnych przez młodą generację rolników, należy przede wszystkim doprowadzić do stanu, w którym producenci rolni będą świadomi własnej wartości oraz korzyści płynących z rozwoju sektora rolnego. W tym celu należy podjąć między innymi działania oświatowe i marketingowe, a także prowadzić kursy specjalistyczne zmierzające do profesjonalizacji pracy w sektorze agrarnym. Autor wskazuje, iż w czasach kryzysu dostęp do ziemi rolnej i możliwość jej uprawy stanowią dogodną opcję rozwoju i zarobkowania dla młodych ludzi, prowadzącą tym samym do aktywizacji obszarów wiejskich.

Juan Carlos Gonzalez Fernández, *Normativa comunitaria sobre alimentación infantil y etiquetado de productos alimenticios elaborados con OMC (el caso Codacons) (Regulacja wspólnotowa dotycząca żywności dla dzieci*

i etykietowania produktów żywnościowych wyprodukowanych z genetycznie modyfikowanych organizmów – sprawa Codacons), RDDA 2011, nr 59, s. 67-88.

Przedmiotem rozważań jest wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 26 maja 2005 r., w sprawie *Codacons*. Postępowanie przed ETS stanowiło efekt sporu pomiędzy porozumieniem stowarzyszeń ochrony środowiska oraz praw użytkowników i konsumentów (dalej jako: *Codacons*) oraz włoskim Ministerstwem Zdrowia. Rozpatrujący spór włoskie Consilio di Stato zwróciło się z pytaniem prejudycjalnym do ETS w kwestii ustalenia, czy obowiązek zamieszczenia na etykietach środków spożywczych informacji o obecności materiału otrzymanego z organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO), jeżeli obecność taka spowodowana jest przypadkowym zanieczyszczeniem i nie przekracza jednoprocenowego progu minimalnego, stosuje się również do środków spożywczych specjalnego przeznaczenia dla niemowląt i małych dzieci.

Autor prezentuje między innymi pogląd, że dopuszczanie możliwości nieinformowania konsumentów, iż dany produkt spożywczy zawiera GMO (jeżeli jego zawartość nie przekracza 1% składu, w sytuacji gdy znalazł się on w produkcie spożywym w wyniku przypadkowego zanieczyszczenia tych produktów) to forma dezinformacji konsumenta i nie daje mu możliwości swobodnego wyboru produktu o preferowanych przez niego właściwościach. Postulowanym stanem rzeczy byłaby sytuacja, w której konsument dysponowałby najlepszą możliwą informacją dotyczącą się danego produktu: miał wolny wybór co do konsumpcji danego produktu zawierającego śladową ilość GMO, bacząc na względy etyczne i zdrowotne.

Pablo Amat Llobart, *Análisis del futuro desarrollo rural en Europa en el marco de la reforma de la PAC según la propuesta de reglamento a la ayuda al desarrollo rural a través del FAEDER (Analiza przyszłości rozwoju obszarów wiejskich w Europie w świetle reformy Wspólnej Polityki Rolnej według propozycji rozporządzenia z 2011 r. odnoszącego się do pomocy w rozwoju obszarów wiejskich przez EFFROW)*, RDAA 2011, nr 59, s. 7-32.

Autor rozważa propozycję projektu rozporządzenia unijnego z 2011 r. dotyczącego wspierania obszarów wiejskich. Zgodnie z jego motywami przewodnimi należy przedsięwziąć odpowiednie środki prawne oraz ustalić cele i priorytety rozwoju obszarów wiejskich tak, aby doprowadzić do ich całkowitej rewitalizacji. Dlatego należy w stopniu bardziej efektywnym niż do tej pory wykorzystać środki unijne. Niezbędna jest również zmiana w organizacji i zarządzaniu obszarami wiejskimi, żeby zwiększyć elastyczność całego systemu i uprościć jego funkcjonowanie.

Autor wykazuje, że niezwykle istotnym czynnikiem rozwoju obszarów wiejskich będą także inicjatywy tak zwanych lokalnych grup działania (LGD), realizujących swoje cele za pośrednictwem pomocy inicjatywy LEADER ze środków EFRROW.

W konkluzji Autor określił wspomniane LGD jako rodzaj partnerstwa terytorialnego – tworzonego zwykle na obszarach wiejskich i zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji (z sektora publicznego i pozarządowego) oraz mieszkańców danego obszaru. Wykazuje też, że działanie powyższych grup, pobierających środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, sprzyja oddolnej aktywizacji społeczeństwa rolnego i przyczynia się tym samym do realizacji nowej WPR.

KRZYSZTOF RÓŻAŃSKI